

sta, în grija nemăsurată pe care Biserica o poartă, ca o adevărată mamă, fiilor ei, ea ne atrage atenția astăzi, prin cuvintele Sfintei Evanghelii, că datoria cea mai mare a creștinului este de a se îngriji de mîntuirea sufletului său. Și această datorie noi trebuie să o împlinim, dacă nu vrem ca în ziua Judecării celei Mari, să se rostescă asupra noastră sentința atît de crudă, dar atît de dreaptă, de osîndă veșnică. Creștinul își poate împlini suprema datorie, îngrijindu-se de mîntuirea lui încă în această viață. Deși pentru orice om această viață e trecătoare, totuși ea este de cea mai mare importanță sufletului său și pentru fericirea de dincolo. Numai în această viață și între semenii săi, creștinul poate lucra ceva pentru bucuria vieții de dincolo. Învățătura creștină acordă o deosebită valoare vieții pămîntești a omului, căci o leagă strîns de viața de dincolo ca pregătire pentru obținerea unei vieți fericite dincolo după moartea trupească. Pentru creștin, numai în viața de aici există posibilitate de a lucra ceva, pentru a se apropia cît mai mult și a ajunge în viața de dincolo de Dumnezeu.

Ceea ce Domnul ne înfățișează în zugrăvirea înfricoșatei judecări, nu e altceva decît tot rădăcina de la temelia învățaturii Mîntuitorului legea cea mare a iubirii. Căci, zice El: dacă ați îmbrăcat pe cel gol și ați cercetat pe cel în boală, dacă ați adăpostit pe cel străin și ați hrănit și ați dat de băut celui flămînd și insetat, bine ați făcut. Ceea ce vedem în această icoană, nu e altceva decît una și aceeași poruncă a Mîntuitorului, de a ne iubi unii pe alții. Toate acestea fraților nu sînt decît roadele unei dragoste, pornită și încălzită de flacăra credinței în Iisus Hristos, dragostea față de aproapele, ce face să incolțească și să crească în om fapta cea bună. Dar, dragostea față de Dumnezeu și față de aproapele este suprema poruncă a legii: «Căci cel ce iubește pe altul a împlinit legea» zice Apostolul Pavel. Dragostea este virtutea creștină ce le cuprinde pe toate. Ea incununează toată viața curată a creștinului: «Dacă ași avea toată credința încît să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sînt». (I Cor. XIII, 2).

Credința fără fapte este moartă, lipsită de roade duhovnicești și nu aduce mîntuire. «Căci de vor fi fratele sau sora goi și lipsiți de hrana de toate zilele și le va zice cineva: mergeți în pace, încălziți-vă și vă săturați, și nu le vor da cele de trebuință trupului, ce folos ar fi?» (Iacob II, 16). A iubi pe aproapele nostru înseamnă nu numai a îndeplini o poruncă, ci să arătăm prin fapte că sîntem creștini adevărați. Creștinul trebuie să iubească cu adevărat pe Dumnezeu și aproapele în așa fel, ca dragostea să rezulte din faptele săvîrșite de el. Să ducă alături de semenii săi o viață de dreptate și de adevăr, de pace și de bună înțelegere, de respect față de persoana altuia și de bunurile aproapelui. Cei ce trăiesc viața după porunca cea mare a dragostei creștine și împlinesc dreptatea cerută de Dumnezeu și de legea Sa, în ziua cea înfricoșată a judecării de apoi se vor face părtași cuvintelor: «Veniți, binecuvîntații Tatălui Meu, de moșteniți împărăția care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii».

G. B.
1967

Pentru a ne invrednici și noi de această chemare a Domnului Iisus, trebuie să nu urmăm alt drum decit acela pe care însuși Mîntuitorul ni l-a recomandat, să ascultăm și să primim învățătura Sa, să fim îngăduitori unii cu alții, gata să dăm ajutor aproapelui nostru cînd se află în necaz și la nevoie. Și după cum Apostolul neamurilor zice: «Ori de mincați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre mărirea lui Dumnezeu să le faceți (I Cor. X, 31), tot astfel trebuie să ne gîndim neîncetat la Domnul Hristos în tot ceea ce facem pentru aproapele nostru, căci El, Bunul Învățător, ne-a dat legea sfîntă a iubirii, și noi trebuie să o îndeplinim. Și fiindcă a Lui este legea ce ne-a dat-o spre a smulge din omenire mărăcinii patimilor, ura, grăirea de rău, miîciuna, lâcomia, nedreptatea și toate răutățile, El va fi Judecătorul nostru și sentința judecării va fi pentru unii cununa nemuririi și fericirii neveștejite și vor trece de-a dreapta scaunului judecătorului, iar pentru cei ce nu-și vor putea înfățișa sufletul Judecătorului ca o pinză curată, nepătată, va fi vai și amar, plîngerea și scrișnirea dinților.

Se cuvine, acum, în pragul Postului celui mare, cînd creștinul mai mult ca oricînd se simte îndemnat a-și cerceta cugetul și a se gîndi la mîntuirea sufletului său, să luăm aminte la icoana despre judecata viitoare pe care Domnul ne-a făcut-o cunoscută în Evanghelia Sa. Să nu ne petrecem timpul cu vorbe deșarte și să nu nădărdm în faptele cele ascunse ale cugetului nostru, căci toate acestea se vor descoperi «în ziua cînd Dumnezeu va judeca tainele oamenilor prin Iisus Hristos» (Rom. II, 16). Ci mai virtos să alungăm faptele cele rele ce ne-ar îngreua în ziua înfricoșă aei judecări, și cu cuget curat venind la Dreptul Judecător să zicem: «Doamne Tu cel ce cunoști sufletul și fapta fiecărui, nu ne pedepsi pentru păcatele noastre ci, ne invrednicește să stăm de-a dreapta scaunului Mării Tale, că binecuvîntat ești în veci». Amin!

MARIN PANĂ

CĂDEREA DIN RAI. CĂDEREA DIN IUBIRE

«Să lepădăm dar lucrurile întunericului
și să ne îmbrăcăm cu armele lumînii»
(Rom. XIII, 12).

Pentru noi, creștinii, viața de aici nu este singura viață, ci ea este un stadiu de pregătire pentru o viață nesfîrșită, în lumina feții lui Hristos și în bucuria celei mai depline iubiri între toți. Puținele licăriri ale cunoștinței lui Dumnezeu și ale iubirii ce le avem pe pămînt sînt numai niște raze ce străbat prin nori din soarele dumnezeiesc, care luminează

și încălzește cuprinsul vieții celei netrecătoare și prea fericite spre care sîntem chemați să înaintăm.

Dar, Biserica a rînduit unele răsîmpuri în care sîntem îndemnați să închinăm pregătirii noastre pentru viața cea fără de slîrșit o mai mare osîrdie. Acestea sînt răsîmpurile de post, din care cel mai însemnat este cel pe care îl începem de mine. Este un răsîmp în care sîntem datori să ne facem un control mai atent al tuturor lipsurilor sufletești de care suferim, al tuturor greșelilor săvîrșite față de noi înșine, față de frații noștri și față de Dumnezeu, al tuturor deprinderilor noastre rele, al tuturor slăbiciunilor noastre, care sînt adevărate patimi, al tuturor cauzelor care ne țin într-o stare de care nu sîntem mulțumiți nici noi, nici cei din jurul nostru și de aceea nici Dumnezeu. Este un timp de examen stăruitor și necruțător, pe care trebuie să ni-l facem întii noi înșine și apoi să înfățișăm rezultatul lui în fața lui Dumnezeu, prin martorul văzut care este preotul, pentru ca să nu ne judecăm numai noi, cu o eventuală cruțare sau desperare, ci să primim judecata obiectivă a lui Dumnezeu prin preot, împreună cu îndrumarea despre chipul cum să luptăm cu neajunsurile de care suferim.

Căci răsîmpul postului nu este numai un răsîmp de control nepărtinitor și neacoperitor ce trebuie să ni-l facem, împreună cu o sinceră și pătrunzătoare cîntă, ci și un răsîmp de reținere de la toate deprinderile rele ce le-am cîștigat. Numai prin această reținere bărbătească mai îndelungată slăbim puterea tiranică a acelor deprinderi asupra noastră. Dacă toate pornirile și deprinderile noastre pătîmașe au devenit niște slăbiciuni ale noastre, prin reținere de la ele restabilim puterea voinței noastre în noi înșine și asupra faptelor noastre, domnia judecării drepte, domnia a ceea ce este superior în noi și se deosebește de animale, domnia duhului, prin care sîntem după chipul lui Dumnezeu.

Astfel, timpul de post este timp de înfrînare, timp de exercițiu în putere, timp în care ne forțăm să stăm neclintii la postul nostru de păzitori ai ființei noastre, nelăsînd-o să ne scape de sub pază, să ne-o fure nici o atracție ispititoare momentană, ca să nu devină o jucărie a valurilor și să se inee pînă la urmă în noianul unei vieți de volburi fără rost. Timpul de post este timpul de strajă împotriva asalturilor fățișe sau ascunse ale unor ispite și deprinderi care vreau să ne facă în mod deplin robii lor, împotriva lăcomiei de mîncări gustoase și multe, de băuturi ametoare și păgubitoare sănătății sufletești și trupești, de plăceri trupești, nemăsurate, la fel de păgubitoare, împotriva invidiei, a urii, a dușmăniei, a deprinderii vorbirii necuviincioase și neubitoare de frați, care sînt tot atitea otrăvuri ce ne dizolvă și neucid sufletește în mod treptat pe noi și pe semenii noștri. Postul este astfel leac tîmăduitor și prevenitor al bolilor sufletești și trupești.

Dar postul cel mai de efect nu constă numai într-o înfrînare de la deprinderile rele, într-o respingere a ispitelor care slăbesc puterea noastră de rezistență, ci și într-o înlocuire a deprinderilor rele cu deprinderi bune, așa cum nu ajunge să plivim pămîntul de buruieni ca să nu fie

năpădit de ele din nou, ci trebuie să semănăm în locul lor griu, sau flori frumoase și bine mirositoare, să punem în locul ei iertarea și iubirea, nu ajunge să ne înfrinăm de la cuvinte de birfire, ci trebuie să ne deprindem a vorbi de bine pe cei pe care îi birfeam înainte, nu ajunge să nu invidiem pe cei cărora le merge bine, ci să ne bucurăm de binele lor.

De aceea, Sfântul Apostol Pavel și o cîntare bisericească din duminica de azi ne recomandă ca pe un singur lucru cu două părți nedespărțite: «Să lepădăm lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu armurile luminii». căci faptele și deprinderile bune sînt fapte ale luminii și în același timp niște arme cu care putem respinge violentele și ispititoarele asalturi ale răului. Sînt fapte și deprinderi care ne fac tari, de nebiruit. Iar Mîntuitorul Hristos ne poruncește ca în acest timp, cînd cerem lui Dumnezeu iertare de greșealele noastre, să iertăm și noi celor ce ne-au supărat cu greșelile lor, adică să nu-i mai urim, ci să-i îmbrățișăm cu iubirea noastră. «Căci de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre» (Matei VI, 15).

Mîntuitorul ne cere să arătăm oamenilor o față luminoasă cînd poștim. Dar lumina de pe față noastră are cel mai adevărat și mai nesecat izvor în gîndurile bune și iubitoare ce le avem în suflet față de ei, precum întunericul și tristețea de pe fețele fariseilor nu-și are cauza propriu-zis în post, ci în lipsa lor de iubire față de oameni, folosindu-se de post numai ca de un prilej pentru a da drumul unei încruntări care își are cauza în ne iubirea de frați, în preocupări egoiste.

Dacă diferitele soiuri de lăcomie sînt tot atîtea chipuri ale egoismului, iar egoismul este contrariul iubirii de oameni, înțelegem de ce egoismul, ca tată al tuturor păcatelor și el însuși cel mai mare păcat, este izvorul întunericului, iar iubirea de oameni este izvorul sufletesc al luminii. De aceea, combătînd prin post toate formele lăcomiei sau ale egoismului nostru și întărînd în noi iubirea de Dumnezeu, și de oameni, înaintăm spre paradisul luminii.

Biserica a închinat duminica de azi, duminica din ajunul postului cel mare, amînțirii izgonirii lui Adam din rai, adică din lumina iubirii. Căci dacă raiul este trăirea lîngă Dumnezeu, iar Dumnezeu este iubire, căderea din rai înseamnă căderea din iubire, slăbirea capacității de iubire. Biserica vrea să ne arate azi că, așa cum prin lăcomie omul a căzut din iubire, tot așa prin post, prin veștejirea egoismului ce se întărește prin toate patimile, prin toate felurile de lăcomie, putem să ne ridicăm iar în raiul iubirii de oameni și de Dumnezeu din care a căzut în Adam.

O sentință populară spune: «Dar din dar, se face rai». Unde domnește dragostea care se arată în darul ce trece de la om la om, ce nu e oprit nicăieri, ce e ca o circulație a iubirii, căci el constă nu numai din lucrul dăruit, ci și din inima celor ce-l dăruiesc, acolo e cu adevărat raiul. Fiecare crește acolo în viață și în bucurie din izvoarele de viață ale celorlalți ce i se deschid în iubire. Acolo cerul e mai senin, florile mai frumoase, stelele mai strălucitoare, viața e continuu de un interes

profund, niciodată nu devine plictisitoare și apăsătoare, acolo se simt pașii lui Dumnezeu printre oameni; acolo lumina feții lui Dumnezeu se străvede prin fețele luminoase ale tuturor. Acolo viața e o sărbătoare continuă. Siguranța acestei vieți o avem în învierea lui Hristos, când toate s-au umplut de lumină. Să pornim prin post spre acest rai al iubirii din care am fost scoși de căderea noastră în Adam, nevoindu-ne «să ne luminăm cu postul»: să ne pregătim astfel pentru învierea lui Hristos, care s-a făcut pentru noi începutul și făgăduința împărăției celei veșnice a lumii neînserate, a iubirii neîmpuținate de nici un egoism, a fericirii pe care o dă plinătatea nescăzută a vieții, Amin!

Pr. Prof. D. STANILOAE

PANEGIRIC LA BUNAVESTIRE

Între anotimpurile anului, nici unul nu este mai potrivit ca primăvara pentru a sluji drept cadru revărsării iubirii dumnezeiești în lume. Drept aceea, nu ne putem imagina praznicul Bunevestiri, pe care Biserica îl sărbătorește astăzi, după toată cuviința, în alt cadru decât în cel primăvăratec. Este un sentiment nespus de adânc, care ne îndeamnă să facem această afirmație: un sentiment greu de explicat. Dar bucuria Bunevestiri este așa de mare, că la ea participă și cerul și pământul, cu toate podoabele lor, fiind o dovadă grăitoare că omul s-a învrednicit de marea iubire a lui Dumnezeu. Bucuriei noastre, produsă de praznicul Bunevestiri, se alătură și bucuria întregului univers, căci întruparea Fiului lui Dumnezeu în Prea Curata Fecioară Maria înseamnă și împlinirea nădejzii întregului cosmos, care și el — după învățătura Bisericii noastre — oftează împreună cu omul după mîntuire.

Această zi a Domnului este cea mai duiosă din cununa zilelor anului: este din timpurile primare ale creștinismului ziua premergătoare Nașterii Mîntuitorului lumii. Adîncă socotință a Bisericii noastre ortodoxe a așezat de aceea între praznicile ei mari și praznicul întrupării Mîntuitorului. Este acesta praznicul în care evlavia creștină se reculege astăzi ca și acum aproape două mii de ani în fața smeritei fiice a lui Israel, Maria, tainica aleasă de nesfîrșita înțelepciune a lui Dumnezeu, pricina tuturor lucrurilor și făcătoare de viață, pentru a săvîrși în lume mîntuirea omului. Sfînta Fecioară, pe care o lega o ilustră genealogie veche își petrecea viața în luminosul Nazaret, ocrotită sub acoperișul unei rude bătrîne, dulgherul Ioșif, unde aștepta să se împlinească cele spre care a fost înălțată să fie.

Aici s-a făcut începătura răscumpărării și a eliberării din legăturile păcatului, pe care o făgăduise Dumnezeu protopărinților noștri la alun-garea din rai. Căci la plinirea vremii, cea de Dumnezeu hotărîtă, a fost trimis îngerul Gavriil să vestească acestei Prea Sfinte Fecioare că a fost aleasă de Dumnezeu să nască pe Mîntuitorul lumii. Uimită și cutremurată de vestea mare adusă de înger, căci aceasta i-a grăit: «Bucură-te, ceea ce ești plină de dar. Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei... căci ai aflat har la Dumnezeu. Și iată vei zămisli în sinul tău și vei naște un fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și fiul celui Prea Înalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da lui tronul părintelui său David» (Luca I, 28—32), Sfînta Fecioară i-a răspuns: «Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?» Ci îngerul răspunzînd grăi: «Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea celui Prea Înalt te va umbri; pentru aceea și sfîntul care se va naște din tine fiul lui Dum-nezeu se va chema... Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință». Zis-a atunci Maria: «Iată roaba lui Dumnezeu, fie mie după cuvîntul tău» (Luca I, 34, 37, 38).

Aceasta a fost vestea cea bună ce a fost adusă Fecioarei Sfînte cu un braț de crini și într-o evlavioasă metanie de aripi albe de către arhanghelul Gavriil. Din ea, din Miriam se va naște Mîntuitorul printr-un act dumnezeiesc, așa cum a fost și acela prin care s-a creat cerul și pămîntul. Din tainicile prevederi ale pronoiei cerești pentru mîntuirea lumii, din divina întîmplare a Bunevestiri de aproape două mii de ani au izvorit și izvorăsc din aceasta, ca dintr-o fîntînă, splendide energii duhovnicești ce au regenerat mereu și mereu spiritual biserica și a adunat sub semnul lui Hristos pe creștini inobilindu-le și desăvîrșindu-le viața și existența. Minunea Bunevestiri a umplu pămîntul și va umple de sens și veacurile pînă la sfîrșit.

Cu adevărat mare este taina aceasta, căci în vestirea cea bună a arhanghelului și în cele întimplare odată cu ea se află în simbure toată taina mîntuirii noastre. Ziua Bunevestiri este ziua întrupării Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Ea este «taina cea din veac ascunsă» (Efes. III, 9) și de îngeri neștiută, ce se descoperă arhanghelului pentru a o vesti Fecioarei Maria și prin ea tuturor acelor care vor să se mîntuiască.

Bunavestire este ziua pogoririi lui Dumnezeu la oameni, ziua ino-menirii lui Dumnezeu, biruind păcatul care biruise el, mai întii, pe om. De aceea, cum zice Sfîntul Ioan Damaschinul. «Dumnezeu arată noianul cel mare al dragostei Sale față de oameni... Căci însuși Creatorul și Dom-nul primește să lupte pentru făptura lui».

Bunavestire înseamnă începătura mîntuirii noastre și arătarea tainei celei din veac: «Fiul lui Dumnezeu, Logosul cel nemărginit, se înmărginește în pîntecele slăvitei Fecioare Maria, Dumnezeu desăvîrșit se face om desăvîrșit și săvîrșește cea mai mare noutate din toate noutățile, prin care s-a arătat puterea cea nemărginită a lui Dumnezeu. Căci ce poate fi mai mare ca taină decît ea Dumnezeu să se facă om? Și Cuvîntul s-a